

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

INFORMATSIOON JA DOKUMENTATSIOON

**Rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber (ISSN)
(ISO 3297:2007)**

Information and documentation

**International standard serial number (ISSN)
(ISO 3297:2007)**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

Käesolev Eesti standard:

- on rahvusvahelise standardi ISO 3297:2007 “Information and documentation – International standard serial number (ISSN)” ingliskeelse teksti identne tõlge eesti keelde ning tõlgendamise erimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikus keeles avaldatud tekstist,
- on kinnitatud Eesti Standardikeskuse 22.05.2008. aasta käskkirjaga nr 91,
- jõustub sellekohase teate avaldamisel EVS Teataja 2008. aasta juunikuu numbris.

Standardi tõlkis Sirje Nilbe, Eesti Rahvusraamatukogu, eestikeelse kavandi on heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 22 “Informatsioon ja dokumentatsioon”.

Standardi tõlke koostamisetepaneku esitas EVS/TK 22, standardi tõlkimist ja ekspertiisi on rahastanud Kultuuri- ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi jaotises 3 “Terminid ja määratlused” on eesti terminile lisatud ka inglise termin. Samuti on lisatud teatmelisa NF, milles esitatakse Eesti ISSN Keskuse ülesanded ja kontaktandmed.

Seoses muudatustega rahvusvahelises kaubavöötkoodi süsteemi haldamises on (GS1 Estonia MTÜ ettepanekul) standardi tõlkes asendatud lühend EAN lühendiga GS1 ning lühend EAN 13 lühendiga GTIN-13.

Standard EVS-ISO 3297:2008 asendab Eesti standardi EVS-ISO 3297:2002.

Käesolev standard on eestikeelne [et] versioon rahvusvahelisest standardist ISO 3297:2007. Teksti tõlke avaldas Eesti Standardikeskus ja see omab Eesti rahvusliku standardi staatust.

This standard is the Estonian [et] version of the International Standard ISO 3297:2007. It was translated by Estonian Centre for Standardisation. It has the status of the Estonian national standard.

ICS 01.140.20 Infoteadused

Võtmesõnad: dokumentatsioon, identifitseerimismeetodid, identifitseerimissüsteem, ISSN, ISSN keskus, jadaväljaanded, pidevväljaanded, nummerdus, rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber
Hinnagrupp L

Standardite reprodutseerimis- ja levitamiseõigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel on keelatud ilma Eesti Standardikeskuse poolt antud kirjaliku loata.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, palun võtke ühendust Eesti Standardikeskusega:
Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon: 605 5050; e-post: info@evs.ee

SISUKORD

EESSÕNA	IV
SISSEJUHATUS.....	IV
1 KÄSITLUSALA	1
2 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	1
3 ISSNi STRUKTUUR.....	2
4 ISSNi ANDMINE	3
5 VÕTMEPEALKIRJA MÄÄRAMINE.....	3
6 LINKE-ISSN (ISSN-L)	3
7 ISSNi TRÜKKIMINE JA KUJUTIS	3
7.1 Üldist	3
7.2 ISSNi kujutis trükitud pidevväljaannetel.....	4
7.3 ISSNi kujutis elektroonilistel pidevväljaannetel ja teistel mittetrükitud kandjatel	4
8 METAANDMED	4
8.1 ISSN metaandmed.....	4
8.2 ISSNi andmiseks nõutavad metaandmed	5
9 AUTORIÕIGUS	5
10 TASUD	5
11 ISSN SÜSTEEMI HALDAMINE	5
Lisa A (normlisa) ISSNi kontrollnumber.....	6
Lisa B (normlisa) Metaandmed.....	7
Lisa C (normlisa) Linke-ISSN (ISSN-L)	9
Lisa D (normlisa) ISSN keskuste pädevus ja kohustused	10
Lisa E (teatmelisa) ISSNi ja linke-ISSNi (ISSN-L) kasutamine koos teiste identifitseerimis- ja linkimissüsteemidega.....	12
Bibliograafia	19
Eesti standardi lisa NF (teatmelisa) Eesti ISSN keskus	21

EESSÕNA

ISO (Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon) on ülemaailmne riikide standardimisorganisatsioonide (ISO liikmete) liit. Rahvusvahelised standardid koostatakse tavaliselt ISO tehnilistes komiteedes. Igal ISO liikmel, keda huvitab tehnilise komitee töövaldkond, on õigus olla esindatud selles komitees. Standardite koostamisest võtavad osa ka valitsustevahelised ja valitsusvälised rahvusvahelised organisatsioonid – ISO koostööpartnerid. Kõigis elektrotehnika standardimise küsimustes teeb ISO tihedat koostööd Rahvusvahelise Elektrotehnika-komisjoniga (IEC).

Rahvusvahelised standardid kavandatakse vastavalt ISO/IEC direktiivide 2. osas toodud reeglitele.

Tehniliste komiteede põhiülesanne on rahvusvaheliste standardite koostamine. Tehnilistes komiteedes heaks kiidetud rahvusvaheliste standardite kavandid esitatakse ISO täisliikmetele hääletamiseks. Rahvusvahelise standardina avaldamiseks peab kavand saama vähemalt 75 % hääletanud liikmete heakskiidu.

Käesoleva standardi mõningad elemendid võivad olla patendiõiguse objektiks. ISO ei ole kohustatud mingeid selletaolisi õigusi välja selgitama.

Rahvusvahelise standardi ISO 3297 on ette valmistanud tehnilise komitee ISO/TC 46 "Information and documentation" alamkomitee SC 9 "Identification and description".

Standardi käesolev, neljas trükk tühistab ja asendab kolmanda trüki (ISO 3297:1998), mille tekst on täielikult ümber kirjutatud. Selles trükis selgitatakse ja kinnitatakse, et pidevväljaande eri kandjaversioonidele omistatakse eri ISSN. Arvestades digitaalkeskkonnas kasvavat vajadust nii koondada kui ka eristada kandjaversioone, on rahvusvahelise standardi käesolevas trükis tarvitusele võetud funktsionaalne tunnus nimetusega linke-ISSN (ISSN-L). Selle otstarve on toetada otsingu- ja edastusteenuseid, mis on suutelised hõlmama kõik kandjaversioonid.

SISSEJUHATUS

Rahvusvaheliselt on tunnetatud vajadust jadaväljaannete ja teiste pidevväljaannete lühikese, ainukordse ja ühetähendusliku identifitseerimiskoodi järele. Standardkoodi nõudluse tingib infovahetus raamatukogude, referatiivteenistuste ja teiste sisukasutajate, tarnijate, levitajate ja teiste vahendajate ning kirjastajate ja teiste sisutootjate vahel. Kuna organisatsioonidevaheline suhtlemine ületab riigipiirid ning puudub ühtne tähestik, mida kasutaks enamik jadaväljaannete publitseerijaid ja kasutajaid, sobib rahvusvaheliseks kommunikatsiooni-vahendiks vaid numberkood. Seetõttu võeti jadaväljaannete identifitseerimiskoodina kasutusele rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber (ISSN).

Rahvusvaheline Jadaväljaannete Andmesüsteem (*International Serials Data System, ISDS*) loodi UNESCO/UNISIST programmi raames valitsustevahelise organisatsioonina, millele anti volitus korraldada ISSN-i määramist. 1993. aastal sai ISDSst ISSN Võrk.

Käesoleva rahvusvahelise standardi kolm esimest trükki käsitlesid ainult jadaväljaandeid. 2002. aastal määratleti raamatukogunduses uus ressursikategooria – pidevväljaanded, mis hõlmab nii uusi ressursiliike nagu uuendatavad andmebaasid kui ka traditsioonilisi jadaväljaandeid. Seetõttu on käesoleva, neljanda trüki käsitusala laiendatud ja see katab nüüd jadaväljaandeid ja teisi pidevväljaandeid.

1 KÄSITLUSALA

Käesolevas standardis iseloomustatakse jadaväljaannete ja teiste pidevväljaannete ühest identifitseerimist võimaldavat standardnumbrit (ISSN) ning propageeritakse selle kasutamist.

Iga rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber (ISSN) on ühe kindla, kindlal kandjal ilmunud jadaväljaande või muu pidevväljaande ainukordne identifikaator. Standardis kirjeldatakse ka linke-ISSNi, toimemehhanismi ühe ja sama pidevväljaande eri kandjaversioonide koondamiseks ja linkimiseks.

ISSN on rakendatav nii varem ilmunud, praegu ilmuvatele kui ka lähemas tulevikus ilmuma hakkavatele jadaväljaannetele ja teistele pidevväljaannetele, olenemata nende avaldamiseks või tootmiseks kasutatavast kandjast.

Monograafilistel väljaannetel (raamatutel), heli- ja videosalvestistel, nooditrükistel, audiovisuaalteostel ja muusikateostel on oma nummerdussüsteemid, mistõttu selles standardis neid lähemalt ei käsitleta. Juhul, kui need väljaanded on osa mõnest pidevväljaandest, võivad nad peale oma standardnumbri kanda ka ISSN-i.

ISSNi kasutamise üksikasju käsitletakse ISSN-i käsiraamatus (*ISSN Manual*), mis on kättesaadav käesoleva standardi registriametist (vt jaotis 11).

2 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Käesoleva standardi rakendamisel kasutatakse järgmisi termineid ja määratlusi.

2.1

pidevväljaanne (*continuing resource*)

mis tahes kandjal väljaanne, mis ilmub pikema aja vältel ilma ettemääratud lõputa ning on tehtud avalikkusele kättesaadavaks

MÄRKUS 1 Selline väljaanne ilmub tavaliselt järjestikuste või lõimitavate annetena, millel üldjuhul on numbriline ja/või kronoloogiline tähistus.

MÄRKUS 2 Pidevväljaannete hulka kuuluvad jadaväljaanded (nt ajalehed ja ajakirjad) ja lõpetamata lõimväljaanded (nt uuendatavad irdlehtväljaanded ja uuendatavad veebisaidid).

MÄRKUS 3 Prantsuse termin – *ressource continue*.

2.2

jadaväljaanne (*serial*)

ilma ettemääratud lõputa pidevväljaanne, mis ilmub järjestikuste eraldi numbrite või osadena, mis tavaliselt kannavad järjenumbrit

NÄITED Ajalehed, ajakirjad, elektroonilised ajakirjad, jätkuvad teatmikud, aastaraamatud, monograafiasarjad, samuti piiratud ilmutiskestusega ajakirjad ja infolehed, millel muidu on kõik jadaväljaannete tunnused (nt mingi ürituse infoleht).

MÄRKUS Prantsuse termin – *publication en série*.

2.3

lõpetamata lõimväljaanne (*ongoing integrating resource*)

pidevväljaanne, mida täiendatakse või muudetakse uuenduste abil, mis ei jää eraldi üksusteks, vaid ühendatakse tervikuga

NÄITED Andmebaasid, veebisaidid ja irdlehtväljaanded, mida uuendatakse pikema aja vältel ilma ettemääratud lõputa.

MÄRKUS Prantsuse termin – *ressource intégratrice permanente*.